

ČO PRINESIE OBDOBIE 2007 – 2013 SLOVENSKÉMU ŠKOLSTVU?

Prvá polovica roka 2007 je za nami... Štátni úradníci, ktorí pripravovali slovenské operačné programy pre programovacie obdobie Európskej únie 2007 – 2013, majú za sebou desiatky stretnutí s kolegami z Európskej komisie. Programy spejú k svojej definitívnej podobe. Ak sa na ne pozrieme pozornejšie, zistíme, že okrem dvoch operačných programov, ktoré bude priamo riadiť Ministerstvo školstva SR (Vzdelávanie a Výskum a vývoj), sú ešte tri ďalšie operačné programy, ktoré budú mať význam pre vzdelávanie ako také. Ide o Operačný program Informatizácia spoločnosti (riadiacim orgánom je Úrad vlády SR, implementačným Ministerstvo financií SR) a o Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia (riadiacim orgánom je Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktoré má dve implementačné agentúry: SIA a FSR). Čiastočne sa oblasti školstva dotýka aj Regionálny operačný program (ROP) na Ministerstve výstavby a regionálneho rozvoja SR, prostredníctvom ktorého bude možné rekonštruovať infraštruktúru regionálneho školstva.

Ak by sme hľadali odpovede na otázku položenú v titulku tohto článku, nájdeme ich viac. Štrukturálne fondy prinášajú predovšetkým obrovskú príležitosť na výrazný posun nášho školstva, kvalitatívny, ako aj infraštruktúrny. Pripravené sú celkovo zhruba tri miliardy eur (!!!), ktoré majú byť tou túžobne očakávanou finančnou injekciou pre slovenské školstvo. Nasledujúci príspevok prináša stručný prehľad spomínaných programov na získanie základného prehľadu o možnostiach financovania projektov v oblasti školstva a vzdelávania.

OP VZDELÁVANIE

Operačný program Vzdelávanie je z vecného obsahového hľadiska rozdelený na štyri prioritné osi – Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy, Celoživotné vzdelávanie ako základný princíp vedomostnej spoločnosti, Podpora vzdelávania osôb s osobitými vzdelávacími potrebami, Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť pre Bratislavský kraj. Prvá prioritná os sa bude venovať opatreniam „Premena tradičnej školy na modernú“ a „Vysoké školy a výskum a vývoj ako motory rozvoja vedomostnej spoločnosti“. Druhá os má opatrenia „Podpora celoživotného vzdelávania“ a „Podpora

celoživotného vzdelávania v zdravotníctve“. Tretia prioritná os „Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít“ a „Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne osôb s osobitými vzdelávacími potrebami“. Štvrtá, „bratislavská“ os sa sústreďuje na opatrenia, ako „Premena tradičnej školy na modernú pre Bratislavský kraj“ a „Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja terciárneho a celoživotného vzdelávania“.

OP VÝSKUM A VÝVOJ

Operačný program Výskum a vývoj má síce formálne tri obsahové prioritné osi, ale v podstate ide o dve základné oblasti – „Výskum a vývoj“ (samostatná prioritná os pre Bratislavský kraj) a „Infraštruktúra vysokých škôl“. Prvá prioritná os, ktorá sa venuje mimobratislavským regiónom, má pripravené tri opatrenia: „Obnova a budovanie technickej infraštruktúry výskumu a vývoja“, druhé je „Podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja ako pilierov rozvoja regiónu a podpora nadregionálnej spolupráce“ a tretie „Prenos poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe“. Druhá, „bratislavská“ os obsahuje tri opatrenia, ktoré sú z vecného hľadiska totožné s opatreniami v prvej osi, ale sú pochopiteľne určené pre iné územie. Tretia prioritná os je pretavená do opatrenia „Budovanie infraštruktúry vysokých škôl a modernizácia ich vnútorného vybavenia s cieľom zlepšiť podmienky vzdelávacieho procesu“.

OP INFORMATIZÁCIA SPOLOČNOSTI

Operačný program Informatizácia spoločnosti je orientovaný na tri priority – Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb (eGovernment), Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry (eCulture/eContent), Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu (Broadband). Na oblasť vzdelávania môžu mať pozitívny dopad najmä druhá a tretia os. Druhá prioritná os môže prostredníctvom opatrení „Zlepšenie systémov získavania, spracovania a ochrany obsahu zo zdrojov pamäťových a fondových inštitúcií“ a „Digitalizácia obsahu pamäťových a fondových inštitúcií, archivovanie a sprístupňovanie digitálnych dát“ výrazne zlepšiť

prístupnenie digitálneho obsahu nielen žiakom a študentom, ale podľa možností čo najširšej verejnosti. Tretia prioritná os „Broadband“ by mohla zrýchliť slovenský internet nielen do regionálneho školstva, ale aj do domácností, a to prioritne v marginalizovaných regiónoch.

OP ZAMESTNANOSŤ A SOCIÁLNA INKLÚZIA

Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia obsahuje z vecného hľadiska tri prioritné osi – Podpora rastu zamestnanosti, Podpora sociálnej inklúzie, a tretia „bratislavská“ os „Podpora rastu zamestnanosti a sociálnej inklúzie v BSK“. Program disponuje nasledujúcimi opatreniami: Podpora programov v oblasti podpory zamestnanosti a riešenia nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti, Podpora zosúladaenia rodinného a pracovného života a starostlivosti o deti, budovanie kapacít a zlepšenie kvality verejnej správy, Podpora tvorby pracovných miest prostredníctvom rozvoja podnikania, Podpora sociálnej inklúzie prostredníctvom rozvoja sociálnych služieb a opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity, Podpora vytvárania rovnosti príležitostí v prístupe na trh práce a Podpora integrácie znevýhodnených skupín na trh práce s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity. Ako už názvy týchto opatrení Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia napovedajú, budú mať význam predovšetkým na oblasť rekvalifikácií a ďalšieho vzdelávania zamestnancov i nezamestnaných.

IMPLEMENTÁCIA

Predchádzajúce programovacie obdobie 2004 – 2006 možno z hľadiska administratívneho zvládnutia čerpania eurofondov hodnotiť podľa viacerých zainteresovaných ako neúspech. Najviac kritizované zo strany prijímateľov pomoci bolo príliš dlhé obdobie hodnotenia projektov a ešte dlhšie obdobie vyúčtovania projektov zo strany ministerstiev. Zo strany odbornej verejnosti je často spochybňovaná synergia využitých finančných prostriedkov. Mali by sme sa z neho dostatočne poučiť, najmä ak chceme využiť čo najviac z alokovaných finančných prostriedkov.

Dôležité musí byť aj nadrezortné koordinovanie týchto aktivít (de facto v piatich operačných programoch) s cieľom dosiahnutia synergie a čo najefektívnejšieho využitia týchto fondov a dosiahnutia čo najlepších kvalitatívnych výsledkov, napríklad aj vo zvýšení stavu digitálnej gramotnosti obyvateľstva. ■

Milan Ištván

(Autor je výkonný riaditeľ občianskeho združenia Partnerstvá pre prosperitu, www.ppp.sk)